

คำกล่าวของผู้ถูกทำร้ายก่อนตาย*

ในการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญานั้น ในทางกฎหมายมิได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์เอาไว้โดยเฉพาะเนื่องจากคดีอาญานั้นเป็นการพิจารณาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลและมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม การดำเนินคดีจึงใช้หลักการตรวจสอบความจริงแท้ และประเด็นพิพาทในคดีอาญา จึงมีอยู่ประการเดียว คือ จำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ในเรื่องของภาระการพิสูจน์ว่าควรตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายใดนั้น เนื่องจากความผิดทางอาญาเป็นสิ่งที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของผู้กระทำ ความผิด ดังนั้น ในการที่จะลงโทษผู้ใดจึงควรสืบให้ได้ความชัดเจนเสียก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำผิดจริง กฎหมายจึงสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้โดยไม่มีข้อสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น จึงต้องมีการพิสูจน์จนสิ้นสงสัยเสมอ

การรับฟังคำกล่าวของผู้ตายตามกฎหมายไทยนั้นเคยมีหลักคำวินิจฉัยปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๐๘/๒๕๗๔ ซึ่งวินิจฉัยว่า คำของผู้ที่ให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวนแล้วแต่ไม่ได้ตัวมาเบิกความเพราะตายเสียก่อนนั้น เป็นพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ แต่หลังจากใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

---

*นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิตกร ๓ กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย.

ความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มีคำพิพากษาที่วางหลักไว้ คือ **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๙/๒๕๗๘** โดยวางหลักไว้ว่า คำบอกเล่าของผู้ตายที่บอกแก่ผู้อื่นอันจะรับฟังเป็นพยานได้นั้น ต้องปรากฏว่าผู้ตายกล่าวในขณะที่เมื่อตนรู้ว่าไม่มีหวังรอดแน่ ซึ่งคำพิพากษานี้ได้กลายเป็นบรรทัดฐานต่อมา

ในกฎหมายลักษณะพยานของไทยไม่มีบทบัญญัติเรื่องบทคัดพยานบอกเล่าไว้ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติในเรื่องคำกล่าวของผู้ตายด้วย อย่างไรก็ตามแต่ในทางปฏิบัติศาลของประเทศไทยได้ยอมรับหลักในเรื่องนี้มาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วอธิบายตรงกันว่าคำกล่าวของผู้ตายนั้นศาลจะยอมรับฟังก็ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไข ดังต่อไปนี้**

๑. รับฟังได้เฉพาะในคดีอาญาข้อหาฆ่าคนตายโดยเจตนาหรือไม่เจตนาเท่านั้น กล่าวคือต้องนำสืบเพื่อเป็นพยานหลักฐานในคดีที่ต้องบาดเจ็บหรือถูกประทุษร้ายถึงตายเท่านั้น ซึ่งก็คือคดีอาญาฐานฆ่าคนตาย ไม่ว่าจะโดยเจตนาไม่เจตนา หรือประมาท รวมทั้งกรณีที่มีคนตายในการปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือวิาทด้วย

๒. คำกล่าวนั้นรับฟังได้เฉพาะนามผู้ฆ่า สาเหตุ และพฤติการณ์แห่งการตายเท่านั้น กล่าวคือจะรับฟังแต่เฉพาะพฤติการณ์นำไปสู่ความตายเท่านั้น ถ้าเป็นเรื่องอื่นเช่น เรื่องผู้กล่าวได้พูดถึงว่าใครเป็นพ่อเด็กเพื่อจะได้ไปฟ้องให้รับเด็กเป็นบุตร เช่นนี้ศาลก็จะไม่รับฟังคำกล่าวนี้

๓. ผู้กล่าวต้องกล่าวข้อความนั้นโดยรู้ตัวว่าใกล้จะตาย และต้องตายแน่อย่างไม่มีหวังจะรอด ซึ่งเงื่อนไขในข้อนี้โจทก์ต้องนำสืบให้ศาลเห็นด้วยว่า ผู้ตายได้กล่าวในเวลา que ผู้ตายหมด

** ประมุข สุวรรณศรี, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสวงสุทธิการพิมพ์, ๒๕๒๕), น. ๑๑๗ - ๑๑๘.

หวังที่จะมีชีวิตอยู่แล้วจริง ๆ ความรู้สึกที่ว่าต้องตายนี้ค่าหนึ่งถึงความรู้สึกของผู้กล่าวเป็นสำคัญ ถ้าผู้กล่าวคิดว่าตนต้องตายแน่ก็รับฟังได้ การพิสูจน์นี้มักถือเอาถ้อยคำหรือกิริยาอาการของผู้ตายนั่นเอง อาจโดยการสอบถามพยานที่พบผู้ตายก่อนตายและผู้ตายได้กล่าวคำบอกเล่าดังกล่าวไว้

๔. ผู้ตายต้องถึงแก่ความตายในเวลาต่อมาจริง ๆ แต่ในส่วนที่ว่าถึงแก่กรรมเมื่อนั้นไม่สำคัญ

ผู้ตายจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถเป็นพยานได้หากรอดอยู่กล่าวคือ ถ้าโดยลักษณะในตัวของผู้นั้นไม่สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้อยู่แล้วดังเช่นที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๙๕ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้นเพียงแต่การที่ผู้นั้นกล่าวก่อนตายไม่ทำให้คำกล่าวนั้นกลับเป็นพยานที่รับฟังได้เช่นในกรณีที่เด็กอายุ ๓ - ๔ ขวบถูกฆ่าหรือผู้ตายวิกลจริตอยู่ก่อนแล้ว อย่างไรก็ตามในขณะที่แสดงข้อความนั้นผู้ตายต้องยังมีสติรู้ผิดชอบชั่วดี ถ้าผู้นั้นขาดสติไม่รู้ผิดชอบชั่วดีหรือถูกบังคับหรือได้รับคำวิงวอนให้ใช้ถ้อยคำหรือถูกไต่สวนซักถามจนผู้ตายซึ่งกำลังป่วยหนักอยู่นั้นมีความเหนื่อยกายเหนื่อยใจจนไม่รู้หรือเกือบจะไม่รู้ถึงข้อความที่ได้แสดงออกไปนั้น ดังนี้ ข้อความดังกล่าวก็รับฟังไม่ได้ ในตำราคำอธิบายกฎหมายนั้นได้กล่าวถึงเหตุผลที่กฎหมายยอมรับฟังคำกล่าวของผู้ตายไว้ก็คือ ความจำเป็น เพราะในคดีฆาตกรรมส่วนมากผู้ที่รู้เห็นดีที่สุดก็คือตัวผู้ถูกฆ่านั่นเอง อีกประการหนึ่งเพราะคำพูดของคน que รู้สึกตัวว่ากำลังจะตายนั้น เป็นคำพูดภายใต้ความศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกับคำเบิกความที่ได้สาบานหรือปฏิญาณแล้ว คนที่หมดหวังที่จะมีชีวิตนั้นคงไม่พูดเท็จใส่ร้ายคนอื่นให้เป็นบาปกรรมติดตัวไป จึงทำให้คำกล่าวน่าเชื่อถือและรับฟังได้ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่ว่าผู้ตาย

อาจเป็นประจักษ์พยานปากเดียวถ้าไม่ยอมรับฟัง คำกล่าวนี้อาจเสียความยุติธรรมได้

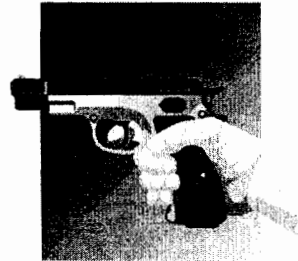
การขังน้ำหนักคำกล่าวของผู้ตาย

การขังน้ำหนักพยานเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้น ศาลจะต้องนำพยานหลักฐานในสำนวนความขังน้ำหนักอีกครั้งเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของข้อเท็จจริง โดยพิเคราะห์พยานหลักฐานไปตามหลักกฎหมายและความ เป็นไปตามธรรมชาติของพยานหลักฐานว่า สอดคล้องกับเหตุผลหรือไม่ ถูกต้องตามหลัก วิชาการหรือไม่ หรือมีเหตุสงสัยตามสมควรหรือไม่ และเพื่อความมั่นใจในข้อเท็จจริงนั้น ว่าจำเลยได้กระทำความผิดโดยปราศจากเหตุ สงสัยใด ๆ ก็ย่อมพิพากษาลงโทษจำเลย ในความผิดนั้นได้ ดังนั้น ถึงแม้จะรับฟังพยาน บอกล่ามาแล้ว แต่ว่าลำพังพยานบอกล่า เพียงอย่างเดียวนั้นไม่พอฟังที่จะลงโทษจำเลยได้ ต้องนำไปพิจารณาประกอบกับพยานหลักฐาน อื่น ๆ ในสำนวนด้วย เพื่อจะได้เชื่อมโยงให้เห็น ถึงข้อเท็จจริงของคดี

ในการขังน้ำหนักพยานบุคคล หรือ ที่เรียกกันว่า “การขังน้ำหนักคำพยาน” นั้น ประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการพิเคราะห์ คำเบิกความของพยานบุคคลก็คือ ความ น่าเชื่อถือของคำเบิกความนั้น ซึ่งไม่มีเครื่องมือ และไม่มีผู้เชี่ยวชาญใด ๆ ที่จะช่วยวัดความ ถูกต้องของคำกล่าวของบุคคลนั้นได้ ปัญหา นี้จึงขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของศาลโดยเฉพาะการที่ พยานจะสามารถจดจำข้อเท็จจริงได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น อายุ เพศ การศึกษา สติปัญญา นิสัยเฉพาะตัว ฐานะ อาชีพ ความเคยชิน ความประทับใจใน เหตุการณ์ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้จะช่วยให้จับพินิจว่า สิ่งที่ได้จากพยานปากนี้เป็นความจริงหรือไม่ โดย ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อม

ภายนอกหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ความตื่นเต้น ตกใจ ประหมา โรควัย อาการทาง จิต โอกาส และพฤติกรรม ในการเห็นมา ประกอบด้วย

ดังนั้น เห็นได้ว่าลำพังแต่คำกล่าวของ ผู้ตายเพียงอย่างเดียวนั้นไม่พอฟังลงโทษจำเลย ได้ซึ่งเท่ากับว่าคำกล่าวของผู้ตายนั้นก็ เป็นเพียง พยานหลักฐานหนึ่งในสำนวนที่สามารถเชื่อมโยง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือสนับสนุนพยานหลักฐาน อื่น ๆ ให้มีน้ำหนักน่าเชื่อมากขึ้น

อ้างอิง

สารนิพนธ์ เรื่อง “การรับฟังคำกล่าวของผู้ตาย เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา, วณิชชา พ่วงเจริญ”, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

"ข้าพเจ้ารู้สึกมีความจำเป็นที่จะต้องขอความเข้าใจ
ถึงหลักประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ
ซึ่งคณะราษฎรได้ขอพระราชทานมาจาก
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ว่าระบอบประชาธิปไตยนั้น
เราหมายถึงประชาธิปไตยอันระบียบตามกฎหมาย
และศีลธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต
ไม่ใช่ประชาธิปไตยอันไม่มีระบียบหรือประชาธิปไตย
ที่ไร้ศีลธรรม"

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี พนมยงค์

วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้ทำการยึดอำนาจ การปกครองแผ่นดิน
อย่างรวดเร็ว โดยแจ้งให้ทหารจากกรมกองต่าง ๆ ให้มาชุมนุมพร้อมหน้ากันที่ลานพระบรมรูป
ทรงม้าและถือโอกาสประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองทันที โดยกองกำลังอีกส่วนหนึ่งไปเชิญ
พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่หลายพระองค์มาเป็นตัวประกัน นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้นำคณะราษฎร
ฝ่ายพลเรือน หลังจากยึดอำนาจในกรุงเทพฯ ได้แล้ว คณะผู้ก่อการได้ส่งนายทหารเรือเป็นตัวแทนไป
กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเสด็จแปรพระราชฐานอยู่ที่พระราชวัง
ไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้ทรงทราบ และพระองค์ได้เสด็จกลับกรุงเทพฯ ได้ทรงลง
พระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่ร่างโดย
นายปรีดี พนมยงค์ และเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลัก และมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ของประเทศ.